

POSTANOWIENIE

22 kwietnia 2026 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Tomasz Szanciło

na posiedzeniu niejawnym 22 kwietnia 2026 r. w Warszawie
w sprawie z powództwa Bank spółki akcyjnej w W.
przeciwko P.K.
o zapłatę,
na skutek skargi kasacyjnej P.K.
od wyroku Sądu Okręgowego w Częstochowie
z 18 czerwca 2025 r., VI Ca 207/25,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. przyznaje od Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Częstochowie na rzecz adw. M.Z. kwotę 2.700 zł (dwa tysiące siedemset złotych), podwyższoną o należny podatek VAT, tytułem wynagrodzenia za sprawowanie funkcji kuratora dla pozwanego nieznanego z miejsca pobytu.**

UZASADNIENIE

W związku ze skargą kasacyjną pozwanego P.K. od wyroku Sądu Okręgowego w Częstochowie z 18 czerwca 2025 r. Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Tylko na tych przesłankach Sąd Najwyższy może oprzeć rozstrzygnięcie o przyjęciu lub odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

W judykaturze już wielokrotnie wypowiedziano się na temat charakteru skargi kasacyjnej (zob. np. postanowienia SN: z 13 czerwca 2018 r., II CSK 71/18; z 15 kwietnia 2021 r., I CSK 43/21; z 25 sierpnia 2021 r., II CSK 216/21; z 23 maja 2024 r., I CSK 364/24). Wskazano m.in., że skarga kasacyjna została ukształtowana w przepisach kodeksu postępowania cywilnego jako nadzwyczajny środek zaskarżenia, nakierowany na ochronę interesu publicznego przez zapewnienie rozwoju prawa, jednolitości orzecznictwa oraz prawidłowej wykładni, a także w celu usunięcia z obrotu prawnego orzeczeń wydanych w postępowaniu dotkniętym nieważnością lub oczywiście wadliwych, nie zaś jako ogólnie dostępny środek zaskarżenia orzeczeń umożliwiający rozpoznanie sprawy w kolejnej instancji sądowej.

Koniecznej selekcji skarg pod kątem realizacji tego celu służy instytucja tzw. przedsądu, ustanowiona w art. 398⁹ k.p.c., w ramach której Sąd Najwyższy dokonuje wstępnej oceny skargi kasacyjnej. Ten etap postępowania przed Sądem Najwyższym jest ograniczony – co należy podkreślić – wyłącznie do zbadania przesłanek przewidzianych w art. 398⁹ § 1 pkt 1-4 k.p.c., nie zaś merytorycznej oceny skargi kasacyjnej. W razie spełnienia co najmniej jednej z tych przesłanek, przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania jest usprawiedliwione.

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący opart na przesłankach uregulowanych w art. 398⁹ § 1 pkt 1, 2 i 4 k.p.c. Przesłanki te nie zostały jednak spełnione.

W tym kontekście Sąd Najwyższy wskazuje, że skarga kasacyjna stanowi nadzwyczajny środek zaskarżenia. Jego rozpoznanie nie ma charakteru postępowania w ramach trzeciej instancji. Służy realizacji konstytucyjnych

i ustawowych zadań Sądu Najwyższego, wśród których pozostają przede wszystkim nadzór nad działalnością sądów powszechnych i wojskowych w zakresie orzekania (art. 183 ust. 1 Konstytucji RP). Zgodnie z art. 1 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym jego obowiązki obejmują zapewnienie jednolitości orzecznictwa i rozstrzyganie zagadnień prawnych. Tym właśnie celom wypada podporządkować także rozstrzyganie skarg kasacyjnych.

Istotnym zagadnieniem prawnym w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. jest zagadnienie nowe, nierozwiązane dotąd w orzecznictwie, którego rozstrzygnięcie może przyczynić się do rozwoju prawa. Odwołanie się do tej przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania wymaga – jak wynika z orzecznictwa – sformułowania tego zagadnienia z przytoczeniem wiążących się z nim konkretnych przepisów prawnych oraz przedstawienia argumentów świadczących o rozbieżnych ocenach prawnych (zob. np. postanowienia SN: z 7 czerwca 2005 r., V CSK 3/05; z 25 maja 2021 r., II CSK 96/21; z 20 sierpnia 2024 r., I CSK 981/24). Ponadto w judykaturze utrwalił się pogląd, że wskazanie przyczyny określonej w powołanym przepisie nakłada na skarżącego obowiązek przedstawienia zagadnienia o charakterze abstrakcyjnym wraz z argumentami prowadzącymi do rozbieżnych ocen prawnych, wykazania, że nie zostało ono rozstrzygnięte w dotychczasowym orzecznictwie, a wyjaśnienie go ma znaczenie nie tylko dla rozstrzygnięcia tej konkretnej sprawy, ale także innych podobnych spraw, przyczyniając się do rozwoju prawa. Nie może mieć charakteru kazuistycznego i służyć uzyskaniu przez skarżącego odpowiedzi odnośnie do kwalifikacji prawnej szczegółowych elementów podstawy faktycznej zaskarżonego orzeczenia (zob. m.in. postanowienia SN: z 11 stycznia 2002 r., III CKN 570/01, OSNC 2002, nr 12, poz. 151; z 30 kwietnia 2015 r., V CSK 598/14; z 15 kwietnia 2021 r., I CSK 720/20). Występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego w zasadzie powinno spełniać wymagania stawiane zapytaniu przedstawianego przez sąd drugiej instancji w razie powstania poważnych wątpliwości (art. 390 § 1 k.p.c.), których nie można rozwiązać za pomocą powszechnie przyjętych reguł wykładni prawa (zob. np. postanowienia SN: z 24 października 2012 r., I PK 129/12; z 8 maja 2015 r., III CZP 16/15). Zagadnienie to nie może być przy tym pozorne, czyli m.in.

nie może stanowić próby obejścia dokonanych przez sądy ustaleń faktycznych i oceny dowodów (art. 398³ § 3 i art. 398¹³ § 2 k.p.c.).

Powołanie się na przesłankę przedsądu przewidzianą w art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. wymaga natomiast wskazania przepisu prawa, którego wykładnia budzi wątpliwości, określenia zakresu koniecznej wykładni, wykazania, że wątpliwości interpretacyjne mają poważny charakter i wymagają zajęcia stanowiska przez Sąd Najwyższy, a jeżeli podstawą wniosku w tym zakresie jest twierdzenie o występujących w orzecznictwie sądowym rozbieżnościach wynikających z dokonywania przez sądy różnej wykładni przepisu, konieczne jest wskazanie rozbieżnych orzeczeń, dokonanie ich analizy i wykazanie, że rozbieżność wynika z różnej wykładni przepisu (zob. np. postanowienia SN: z 15 października 2002 r., II CZ 102/02; z 28 marca 2007 r., II CSK 84/07; z 12 grudnia 2008 r., II PK 220/08; z 24 lutego 2012 r., II PK 274/11; z 15 kwietnia 2021 r., IV CSK 617/20). Nie może stanowić przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania jedynie przekonanie skarżącego o „istotności” czy „ważności” problemu, który pojawia się na tle konkretnego rozstrzygnięcia w postępowaniu przed sądem drugiej instancji ani nie może sprowadzać się jedynie do polemiki ze stanowiskiem co do wykładni prawa przyjętym przez ten sąd. Jeżeli podstawą wniosku w tym zakresie jest twierdzenie o występujących w orzecznictwie sądowym rozbieżnościach wynikających z dokonywania przez sądy różnej wykładni przepisu, konieczne jest wskazanie rozbieżnych orzeczeń, dokonanie ich analizy i wykazanie, że rozbieżność wynika z różnej wykładni przepisu (zob. np. postanowienia SN: z 15 października 2002 r., II CZ 102/02; z 28 marca 2007 r., II CSK 84/07; z 8 lipca 2008 r., I CSK 111/08).

Skarżący podniósł, że w sprawie istnieje potrzeba wykładni art. 61 § 1 k.c. w kontekście odpowiedzi na pytanie, czy dopuszczalne jest umowne wyłączenie zastosowania powyższego przepisu, w przypadku doręczenia oświadczenia woli dorosłemu domownikowi, a nie bezpośrednio stronie umowy.

Po pierwsze, zauważenia wymaga, iż skarżący potraktował zamiennie dwie powołane przesłanki przedsądu zawarte w art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 2 k.p.c., do czego nie ma podstaw, szczególnie w sytuacji, gdy istnienie przesłanki przewidzianej w art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. zostałoby uzasadnione rozbieżnościami w orzecznictwie.

Skoro bowiem na tle wykładni przepisu powstały rozbieżności w orzecznictwie Sądu Najwyższego, to znaczy, że zajął on już stanowisko w tej kwestii i to nie jeden raz. Nie można zatem budować w oparciu o te same wątpliwości istotnego zagadnienia prawnego, które charakteryzuje się tym, że jest nowe, jeszcze nierozstrzygnięte przez Sąd Najwyższy (zob. np. postanowienie SN z dnia 15 grudnia 2016 r., I CSK 315/16). Zatem już tylko z tej przyczyny te przesłanki nie mogły zostać uwzględnione.

Po drugie, skarżący w uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie powołał żadnych wypowiedzi Sądu Najwyższego i nie odniósł się do przedstawionych w nich zapatrywań. Pozwany ograniczył się do wskazania wątpliwości interpretacyjnych jedynie na gruncie procedowanej sprawy. Nie wskazał i nie wykazał, aby istniały poważne wątpliwości co do wykładni powołanego przepisu. Wszystkie podane wątpliwości są osadzone w realiach tej sprawy i zmierzają do uzyskania stanowiska w odniesieniu do trafności zaskarżonego rozstrzygnięcia.

Po trzecie, Sąd Najwyższy wyjaśnił już, że art. 61 § 1 k.c. określa chwilę skutecznego złożenia oświadczenia woli składanego innej osobie. Następuje to, jak tylko dotrze ono do tej osoby, w taki sposób, że mogła się z nim zapoznać. Jeżeli treść oświadczenia woli składanego innej osobie zawarta jest w piśmie przesyłanym pocztą, a przesyłka – wobec niemożności doręczenia – zostanie pozostawiona w urzędzie pocztowym z powiadomieniem o tym adresata, dojście oświadczenia do wiadomości tej osoby, w rozumieniu art. 61 § 1 k.c., następuje najpóźniej w następnym dniu po dokonaniu awizo z uwzględnieniem dni i godzin pracy placówki operatora pocztowego. W typowych bowiem przypadkach awizowanie przesyłki stwarza adresatowi realną możliwość zapoznania się z oświadczeniem woli. W sytuacji prawidłowego skierowania oświadczenia woli, a więc wysłania go na właściwy adres, nieodebranie przesyłki obciąża adresata. Osoba składająca oświadczenie woli musi udowodnić, że to oświadczenie doszło do adresata w sposób umożliwiający mu zapoznanie się z jego treścią. Na adresacie spoczywa natomiast ciężar dowodu (art. 6 k.c.) co do wykazania, że nie miał on obiektywnie możliwości odebrania przesyłki w dniu następnym po awizacji, a więc zapoznania się z treścią składanego oświadczenia, co podlega

ocenie sądu w realiach konkretnej sprawy (bez znaczenia pozostaje zatem subiektywne przekonanie adresata co do niemożności odebrania awizowanej przesyłki). Jeżeli adresat taką okoliczność wykaże, momentem złożenia oświadczenia woli w rozumieniu art. 61 § 1 zd. 1 k.c. będzie dzień, w którym, obiektywnie rzecz ujmując, miał on możliwość zapoznania się z treścią złożonego mu oświadczenia (wyrok SN z 2 czerwca 2021 r., IV CSKP 74/21; zob. też uchwałę składu siedmiu sędziów SN z 31 marca 2016 r., III CZP 89/15, OSNC 2016, nr 9, poz. 97; wyrok SN z 16 marca 2022, r., II CSKP 239/22).

Z powyższego wynika, że należy zapewnić realną możliwość zapoznania się z oświadczeniem woli. Niezasadne byłoby, w każdym przypadku, oczekiwanie aż zaistnieje możliwość bezpośredniego i osobistego doręczenia korespondencji stronie, należy bowiem zważyć, że mogłaby ona unikać ich odbioru, co zostało dokładnie wyjaśnione m.in. w powołanym wyroku Sądu Najwyższego. Jeżeli bowiem adresat nie otrzymał skierowanej do niego przesyłki, w tym również gdy została ona przekazana dorosłemu domownikowi, ma możliwość tę okoliczność udowodnić. Jak wynika z ustalonego stanu faktycznego, którym Sąd Najwyższy był związany, w umowie uzgodniono, że skutek doręczenia wywołuje doręczenie pisma w taki sposób, żeby kredytobiorca mógł zapoznać się z jego treścią, w tym gdy doręczenie nastąpiło dorosłemu domownikowi. Takie postanowienie nie jest sprzeczne z art. 61 § 1 k.c.

Wykazanie przyczyny przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania zawartej w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. wymaga przedstawienia, w czym wyraża się „oczywista zasadność” skargi, oraz argumentacji wykazującej, że rzeczywiście skarga jest oczywiście uzasadniona (zob. np. postanowienia SN: z 26 kwietnia 2006 r., II CZ 28/06; z 5 września 2008 r., I CZ 64/08; z 11 grudnia 2024 r., I CSK 2993/24). Niezbędne jest wykazanie kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego, polegającej na jego oczywistości widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, bez potrzeby wchodzenia w szczegóły, czy dokonywania pogłębionej analizy tekstu wchodzących w grę przepisów i doszukiwania się ich znaczenia (zob. np. postanowienia SN: z 16 września 2003 r., IV CZ 100/03; z 9 czerwca 2008 r., II UK 38/08; z 28 października 2024 r., I CSK 2131/24). W judykaturze podkreśla się, że

przesłanką przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania nie jest oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego, lecz sytuacja, w której naruszenie to spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia. Sam zarzut naruszenia (nawet oczywistego) określonego przepisu (przepisów) nie prowadzi wprost do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (zob. postanowienia SN: z 11 stycznia 2008 r., I UK 285/07; z 3 października 2013 r., III SK 11/13; z 15 kwietnia 2021 r., I CSK 720/20; z 26 listopada 2024 r., I CSK 2630/24).

Skarżący podnosił, że Sąd Okręgowy ocenił zarzuty pozwanego w oparciu o przepisy uchylonego już rozporządzenia. Odnosząc się do tego twierdzenia, zauważenia wymaga, że kwestia przywołania przez ten Sąd przepisów rozporządzenia wskazanego w motywach rozstrzygnięcia w realiach i okolicznościach procedowanej sprawy nie ma istotnego znaczenia. Powód przedstawił bowiem na poparcie swoich twierdzeń materiał dowodowy, który dał podstawę do uznania przez Sądy *meriti*, że jego roszczenie zasługuje na uwzględnienie. Jak wyjaśnił bowiem Sąd Okręgowy, pozwany nie wskazał, z jakich przyczyn uważa oświadczenia przedstawione przez bank za nieprawdziwe, ograniczając się jedynie do wskazania, że je kwestionuje. Okoliczność zaś m.in. wypłaty przez powoda na rzecz pozwanego kapitału określonego w umowie kredytu wynika z całokształtu materiału dowodowego przedstawionego przez powoda, m.in. historii rachunku bankowego. Poza tym takie zarzuty dotyczą oceny materiału dowodowego (choć nie powołano wprost art. 233 § 1 k.p.c.), co w postępowaniu kasacyjnym nie może mieć miejsca.

Analiza wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, na tle podstaw skargi oraz motywów zaskarżonego orzeczenia, nie prowadzi zatem do oceny, że wydając zaskarżony wyrok, Sąd Okręgowy dopuścił się kardynalnych błędów w stopniu przemawiającym za oczywistą zasadnością skargi.

Na marginesie należy wskazać, w odniesieniu do pisma strony powodowej z 26 listopada 2025 r., że niezależnie od tego, iż nie zostało wykazane (pomimo zobowiązania) zbycie wierzytelności objętej pozwem, to mógłby mieć zastosowanie art. 192 pkt 3 k.p.c., a nie powołany przez stronę art. 196 § 1 k.p.c., przy czym nie

można zapominać, że w postępowaniu kasacyjnym przepisy dotyczące postępowania przed sądem powszechnym stosuje się „odpowiednio”, a nie „wprost” (art. 391 § 1 zd. 1 i art. 398²¹ k.p.c.).

Z przytoczonych względów, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, nie znajdując też okoliczności, które w ramach przedsądu jest obowiązany brać pod uwagę z urzędu.

O wynagrodzeniu za sprawowanie funkcji kuratora Sąd Najwyższy orzekł na podstawie § 2 pkt 6 w zw. z § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie, uwzględniając wyrok Trybunału Konstytucyjnego z 23 kwietnia 2025 r., SK 89/22.

Tomasz Szanciło

[P.L.]

[SOP]